

Vzdělávací lekce

Kde je voda?

Kde je voda?

Anotace	Žijeme ve světě, kde je voda nejcennějším zdrojem. Je skutečně tak dostupná, jak si myslíme? Aktivita je zaměřená na dostupnost vodních zdrojů v okolí a na zasazení této dostupnosti a kvality vody do globálního kontextu.
Cíle	<ul style="list-style-type: none">▪ Účastníci a účastnice zasadí téma vody do lokálního prostředí.▪ Účastníci a účastnice zmapují své okolí z pohledu dostupnosti a kvality vody.▪ Účastníci a účastnice si osvojí základní pojmy spojené s problematikou vody ve světě.
Vzdělávací oblasti (RVP / oblasti stezky)	Vzdělávací oblast (Rámcové vzdělávací programy pro školní vzdělávání): Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova Oblast stezky (výchovný program pro skautské oddíly): Příroda kolem nás
Klíčová otázka	Jaká je dostupnost a kvalita vody ze zdrojů v našem okolí?
Časová dotace	180 minut
Věk	12+
Počet účastníků/ic	10–25
Pomůcky	kartičky s informacemi a obrázky (příloha 4), mapa okolí, stručné informace o SDGs (příloha 1), papíry a tužky pro skupiny (na kreslení mapy okolí a sepsání poznatků), dvě misky s vodou (čistou a špinavou)
Zdroje	Zažij svět – Metodika globální výchovy na víkendové akce oddílů a kroužků, Siriri.org Kdo je za vodou? Voda jako podmínka rozvoje, NaZemi OSN SDGs

Vydalo NaZemi v roce 2017.

Nevládní nezisková organizace NaZemi prosazuje globální vzdělávání, usiluje o odpovědnost firem za vlastní dodavatelské řetězce a propaguje fair trade jako účinnou podporu pěstitelů a pěstitelů ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky.

Non-governmental non-profit organisation NaZemi advances global education, strives for corporate supply chain accountability and promotes fair trade as effective support of farmers from Africa, Asia and Latin America.

Tento projekt byl podpořen z veřejné sbírky dobročinných obchodů Nadace Veronica.

This project was supported by a public collection of the beneficent shops of Veronica Foundation.

Kde je voda?

Evokace: Moje spotřeba (15 minut)

Na úvod se účastníků a účastnic zeptejte, na co všechno běžně používají vodu. Požádejte je o pár příkladů. Pak je vyzvěte, aby se rozdělili do skupin po 4 až 5 lidech a v těchto skupinách vytvořili seznam činností, během kterých denně spotřebovávají vodu. Měli by odhadnout, kolik litrů vody na jednotlivé činnosti přibližně potřebují, a na základě toho počítat vlastní spotřebu vody za jeden den.

Jakmile si všichni sepíší svůj odhad, zeptejte se na jejich čísla. V návaznosti na jejich odhady jim sdělte, jaká je průměrná spotřeba vody v České republice na osobu a den – je to cca 90 litrů.

Mapování okolí (90 minut)

Rozdělte účastníky do skupin (po 3 až 6 lidech, mohou zůstat ve skupinkách z předchozího úkolu). Následně jim ukažte mapu okolí, v němž se budou pohybovat (maximálně o rozměrech 3×3 km; tábořiště nebo váš výchozí bod by měly být přibližným centrem) – viz příloha 3. Tuto mapu si s sebou brát nebudou.

Poté účastníky vyzvěte: *Rozejděte se a vytvořte mapu okolí s vodními zdroji (zakreslete na papír všechny možné zdroje vody – prameny, studny, potoky, řeky, kohoutky atd.). Přitom přemýšlejte nad kvalitou vody z těchto zdrojů. (Například se zamyslete nad tím, jestli byste se z takového zdroje napili. Přijde vám ten zdroj dostatečně čistý? Atd.)*

Informace o vodě po návratu (40 minut)

Po návratu do tábořiště uvidí skupiny na zemi kartičky s obrázky a se základními informacemi o dostupnosti vody ve světě (příloha 4). Všichni dostanou chvíli času, aby si je přečetli a utřídili si myšlenky.

Následně jim rozdejte papíry a tužky (mohou použít druhou stranu papíru z předchozího mapování) a požádejte je, aby si někde stranou sepsali odpovědi na otázky:

- *Co jste se dozvěděli?*
- *Co vás u mapování, čtení informací a prohlížení obrázků napadalo?*
- *Jak to souvisí s vaší spotřebou vody?*

O zhruba 5 až 10 minut později začnou skupiny své poznatky prezentovat ostatním (ve zkratce, cca 5 minut na skupinu).

Reflexe (30 minut)

Následuje společná reflexe v kroužku. Uprostřed jsou umístěny dvě misky s vodou. Když chce mít někdo slovo, vezme si misku.

Pomocné otázky pro reflexi můžete sepsat na flipchart/tabuli či na lístečky, které položíte doprostřed kruhu:

- *Co nového jste se dozvěděli?*
- *Jaký z problémů vám připadal palčivý?*
- *Jaký dopad má toto téma na váš osobní život?*
- *Co se vám honilo hlavou, když jste mapovali okolí?*
- *Jakou kvalitu vody máme ze zdrojů, které jste zmapovali, a co si myslíte, že ji ovlivňuje?*
- **Otázka na závěr:** *Proč jste si vzali misku s čistou/špinavou vodou? Je to vzdáleností, nebo je vám čistá příjemnější?*

PŘÍLOHY

Příloha 1: SDGs

Příloha má velmi zkráceně vysvětlit, co jsou to SDGs. Informace je uvedena pro zajímavost, a pokud má lektor dost znalostí, může říci, proč se o tématu baví v návaznosti na SDGs, konkrétně na cíl č. 6.

Příloha 2: Základní přehled o vodě v Aj

Stručný přehled o spotřebě vody pro případnou potřebu lektora (není nutné použít).

Příloha 3: Mapa okolí

Ilustrativní mapa pro lepší představu o rozsahu území.

Příloha 4: Kartičky s informacemi a obrázky

Příloha 1: **Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje?**

Sedmnáct cílů udržitelného rozvoje (anglicky Sustainable Development Goals, SDGs) je prezentováno jako program OSN rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Tyto cíle byly přijaty v září 2015 na summitu OSN v rámci tzv. Agendy 2030 „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“ (Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development), na které se státy dohodly během tříletého procesu, který začal na Konferenci OSN o udržitelném rozvoji v roce 2012 v Riu de Janeiro.

- Cíl 1:** Vymýtit chudobu ve všech jejích formách všude na světě
- Cíl 2:** Vymýtit hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství
- Cíl 3:** Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku
- Cíl 4:** Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny.
- Cíl 5:** Dosáhnout genderové rovnosti a posílit postavení všech žen a dívek
- Cíl 6:** Zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi
- Cíl 7:** Zajistit všem přístup k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie
- Cíl 8:** Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny
- Cíl 9:** Vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a inovace
- Cíl 10:** Snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi
- Cíl 11:** Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce
- Cíl 12:** Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu
- Cíl 13:** Přijmout bezodkladná opatření na boj se změnou klimatu a zvládnání jejích dopadů
- Cíl 14:** Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje
- Cíl 15:** Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity
- Cíl 16:** Podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních
- Cíl 17:** Oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj a posílit prostředky pro jeho uplatňování

Příloha 2: **Cíl 6 – Zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi**

WATER WORLD

The only way to understand and appreciate the importance of water to our lives is to look at the data flow. BY CHARLES FISHMAN

RUN FOR THE MONEY
Cost to India's economy from diarrhea caused by tainted water each year: **\$20 billion**

LOST IN THE PIPES
Number of gallons of water that leak from utility pipes before reaching customers:

U.S.		1 of 6
U.K.		1 of 5
ITALY		1 of 4

CLEAR AND PRESENT DANGER

People worldwide who either have no access to clean water or must walk to retrieve it:

CITY OF LOST CHILDREN

5,000

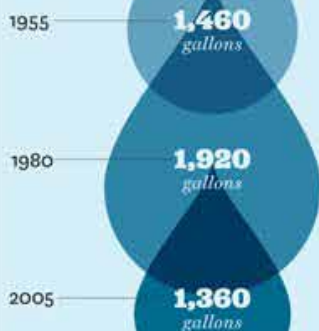
Children who die from lack of water or from waterborne diseases (per day)

= 250 CHILDREN

CONSERVATION NATION

Per capita water use in the U.S. (per day)

Total water use in the U.S. (per day)

300 tons of water are required to manufacture **1 ton of steel.**

250 gallons of water are necessary to generate the electricity used at home by each American per day.

U.S. water use devoted to generating electricity

The U.S. uses more water **in a day** than it uses oil **in a year.**

The U.S. uses more water **in three days** than the world uses oil **in a year.**

BOTTLE BABIES
Price of a typical half-liter bottle of water at a convenience store in the U.S.: **99 cents**

FREE REFILLS
Number of times you can refill the half-liter bottle from the tap before using 99 cents' worth of tap water: **1,740**

THE WATERING HOLE

Compare home water use in the U.S. to the U.K. and Canada and one alarming trend stands out:

WE LIKE TO FLUSH
Volume of water used by U.S. toilets at home per person per day: **18.5 gallons**

5.7 billion gallons each day by U.S. toilets at home

5.5 billion gallons

Volume of water used by all homes in the U.K. and Canada for all purposes (per day)

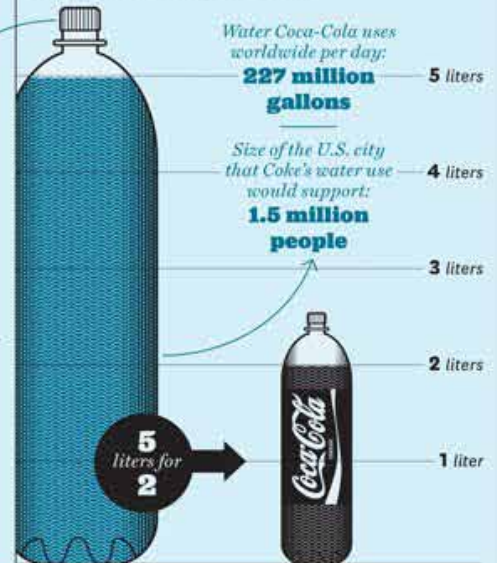
FOOD VS. WATER

Amount of water required to raise and process food for the average American's 2,000-calorie daily diet:

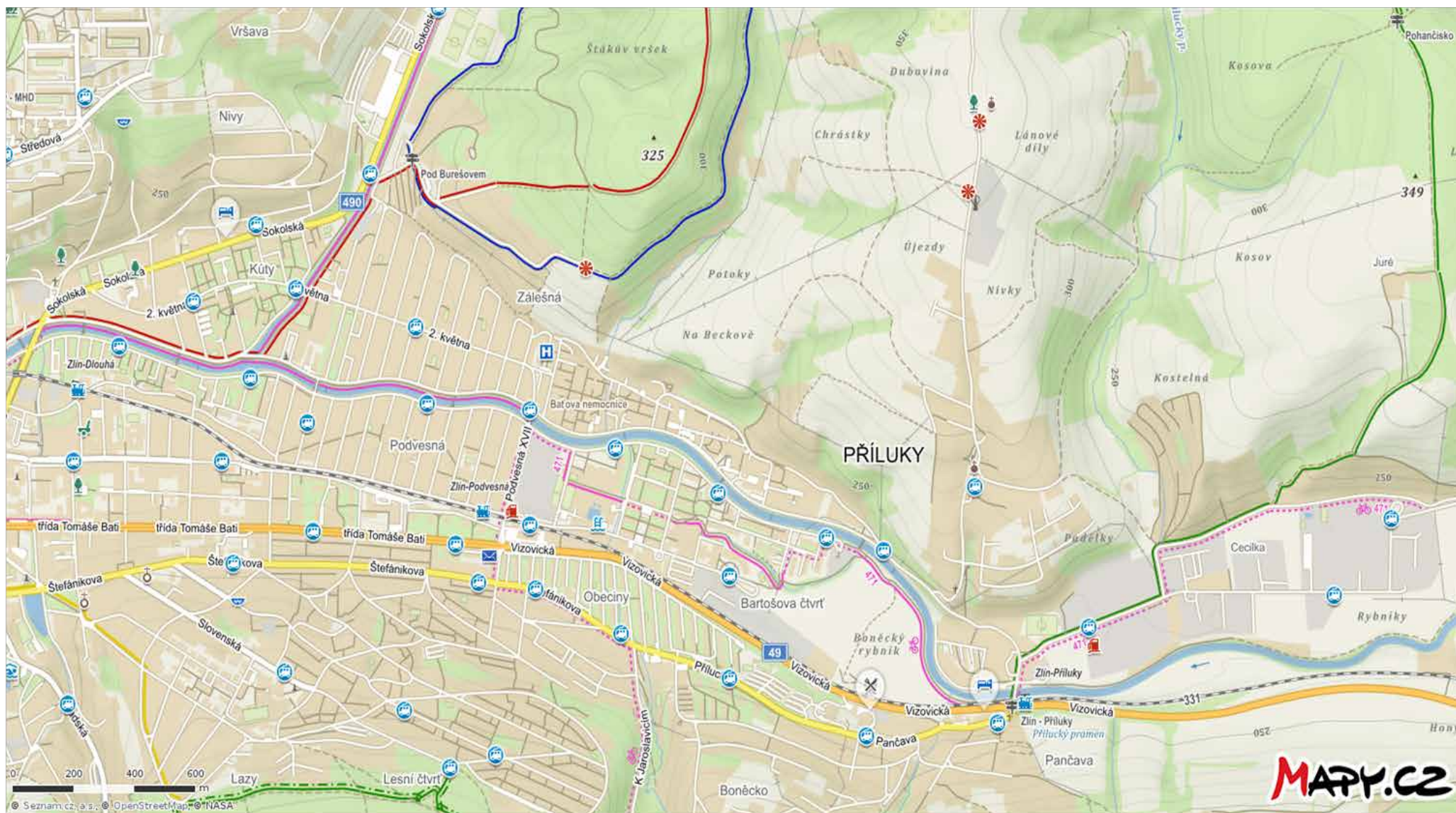
COCA-COLA'S SECRET FORMULA

Because of washing and other manufacturing processes, **5 liters of water** are required to produce **2 liters of Coke.**

1 US gallon = 3.78541178 liter

Příloha 3: **Mapa okolí**

Příloha 4: **Kartičky s informacemi a obrázky**

Průměrná vzdálenost, kterou ženy v Africe a Asii musejí při cestě pro vodu zdolat, je 6 kilometrů.

Průměrné množství vody spotřebované denně v Evropě je 200 až 300 litrů na jednotlivce. V Mosambiku je to 10 litrů.

Pro více než 884 milionů lidí, kteří žijí ve vzdálenosti větší než 1 kilometr od vodního zdroje, je denní spotřeba maximálně 5 litrů nekvalitní vody.

V Tádžikistánu téměř třetina obyvatel odebírá vodu z kanálů určených na závlahu. Riskují tak nákazu, neboť tato voda je znečištěná zemědělskou činností.

Lidé, kteří žijí v chudinských čtvrtích v **Jakartě, Manile a Nairobi platí za vodu 5× až 10× více než lidé žijí ve stejných městech v bohatších čtvrtích. Platí také více než obyvatelé Londýna či New Yorku.**

750 milionů lidí na naší planetě nemá dostatečný přístup k pitné vodě. Jedná se v průměru o jednoho z devíti.

Odhadem stráví ženy a děti po celém světě zajišťováním vody 140 milionů hodin každý den. Výzkumy ze 45 rozvojových států ukazují, že tato činnost tradičně spočívá primárně na bedrech žen a dětí (v 76 % domácností). Je to čas, který by ženy mohly věnovat práci, jež by jim zajišťovala příjem, kdy by mohly pečovat o svou rodinu, kdy by děti mohly navštěvovat školu.

Příloha 4: **Kartičky s informacemi a obrázky**

